

KEUSOTE

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

Jokelan sote-yksikkö pilotin tilannekatsaus 10/2024 – 3/2025

Aluehallituksen iltakoulu 15.4.2025

*Susanna Pitkänen, palvelujohtaja
Terveyspalvelut ja sairaanhoito*

KEUSOTE.FI

Keski-Uudenmaan aluevaltuusto käsitteli 25.1.2024 palvelujen verkostosuunnitelman vuosille 2023-2030

Valtuusto hyväksyi suunnitelman ja hyväksyi palvelujen verkoston kehittämisen periaatteiksi asiakaslähtöisyyden ja vaikuttavuuden, palvelujen saavutettavuuden ja saatavuuden, väestön palvelutarpeen muutosten huomioimisen, alueellisen palvelutoiminnan, palvelujen monimuotoisuuden, palvelujen kustannustehokkuuden ja tilojen monimuotoisuuden sekä moniammatillisen yhteistyön.

Lisäksi Valtuusto päätti, että Jokelan, Pornaisten, Kellokosken ja Rajamäen terveysasemista palveluineen toteutetaan sote-yksikköselvitykset ja Hyvinkään terveysasemasta sote-keskusselvitys vuosien 2024-2025 aikana. Päätökset terveysasemien käytön jatkosta tai muuttamisesta sote-yksiköiksi tai sote-keskuksiksi tuodaan valtuuston tehtäväksi selvitysten valmistuttua.

Valtuusto päätti myös Kiljavan sairaalan tiloista ja suunnitelman digi- ja printtiversioista.

Aluevaltuusto käsitteli 4.4.2024 erillisselvitykset koskien Jokelan ja Hyvinkään terveysasemaa sekä Kiljavan sairaala Oy:n tiloja

Valtuusto hyväksyi valtuuston edellyttämän Jokelan sote-yksikkö selvityksen ja hyväksyi Jokelan terveysaseman muuttamisen sote-yksiköksi. Valtuusto edellytti, että Jokelan sote-yksikön pilottimallin kehittymistä koskevat seurantatiedot raportoidaan valtuustolle vuoden 2024 lopun tilanteessa sekä pilotoinnin päättyessä raportoidaan arvioinnin tulokset.

Kiljavan sairaala Oy:n tiloissa toimivan Kuntoutuskeskuksen osalta aluevaltuusto päätti antaa luvan aloittaa kuntoutus- ja kota-toiminnan kehittämissuunnittelun. Suunnitelman toimeenpano tuodaan erikseen päätettäväksi valtuustoon. Suunnitelmaan sisällytetään tarkennettujen toiminnallisten ja taloudellisten perusteiden vertailut sekä uudisrakennuksen että nykyisten tilojen osalta.

Hyvinkään terveysaseman muutosesitys hyväksyttiin.

Jokelan sote-yksikkö pilotin tavoitteet

HVA:n palvelujen verkostosuunnitelmassa **Sote-yksikkö määritellään** sote-palvelujen toimipisteeksi, jossa palvelutarjonta on rajattua, tarpeenmukaisesti toteutettua ja ne voidaan toteuttaa liikkuvana palveluna. Liikkuvissa palveluissa hyödynnetään tarvittaessa omia ja alueen muiden toimijoiden yksittäisiä tiloja tai liikuteltavia tilaratkaisuja.

Jokelan sote-yksikkö pilotin tavoitteena on, että Keusoten hyvinvointialue, Tuusulan kunta, yritykset ja yhdistykset tarjoavat ensisijaisesti hyvinvointia ja terveyttä edistäviä vaikuttavia palveluja Jokelan entisen terveysaseman tiloissa.

Keusote tarjoaa entisen Jokelan ta:n rajatuissa tiloissa sote-yksikön määritelmän mukaisesti äitiys- ja lasten neuvolapalveluja ja lääkärin ja hoitajien vastaanottopalveluja. Lastenneuvolapalvelut suunniteltiin vastasyntyneille ja alle 1-vuotiaille lapsille. Hoitajien ja lääkärin palvelut niille pitkäaikaissairaille, joilla ei ole todellista mahdollisuutta hakeutua sote-keskusten palveluihin.

Jokelan sote-yksikön tiloissa olisi lisäksi viikon aikana sote-lähineuvontaa, laboratorion näytteenottoa ja joitakin sosiaalipalveluja. Apuvälineitä voi palauttaa tiloihin ja kausiluontoisesti toteutetaan kohderyhmien massarokotukset. Suun terveydenhuollon palvelut suunniteltiin jätettäväksi yksikköön siihen asti, kunnes liikkuva hammashoitoauto otettaisiin käyttöön.

Tuusulan kunnan ajateltiin voivan järjestää terveysaseman tiloissa mm ikäihmisten olohuonetoimintaa ja muuta hyvinvointia tukevaa toimintaa omana hyte-työnä tai vuokraamalla tiloja yrittäjille ja järjestöille. Sopivina **yksityisen palvelun tuottajina** pidettiin mm. terapiapalveluja tai terveyspalveluja tuottavia yrittäjiä. Mahdollisia **yhdistystoimintaa** kaavailtiin esimerkiksi perheiden tai ikäihmisten parissa toimivista tai ruoka-apua tarjoavista yhdistyksistä.

Keusote ja Tuusulan kunnan tavoitteena oli käynnistää pilotti elokuussa 2024. Ennen käynnistämistä sovittiin, että terveysaseman tilat remontoidaan tukemaan yhteiskäyttöä. Pilotin suunnitteluvaiheessa oli jo tiedossa, että remonttitarve voi vaikuttaa pilotin alkamisen ajankohtaan.

Tilat

- Keusoten käytössä olevat tilat ja niiden kustannukset ovat Jokelassa vähentyneet suunnitelman mukaisesti:
 - Aikaisemmin käytössä oli 1 316 m² → sote-yksikkötoimintaa varten remontoitiin 294 m² tilat, joissa on 5 vastaanottohuonetta. Näiden lisäksi käytössä on muiden talon vuokralaisten kanssa yhteisiä tiloja 151 m².
 - Tilakustannukset :
 - v. 2024 olivat 261 000 €
 - v. 2025 - 2027 ovat 115 000 € ja sisältävät muutostyön korvauksia 24 000 € /v
- Keusote on Jokelan sote-yksikössä vuokralla määräaikaisesti 1.10.24 – 30.9.27
- Tiloissa oleva jatkuva vartiointi on lakkautettu syksyllä 2024

Tiivistelmä data-analyysista 1/2025

- Jokelan postinumeroalueella väestönkasvu on pientä verrattuna muuhun Keusoten alueeseen. Kasvu johtuu lähinnä yli 64-vuotiaiden määrän kasvusta. Lasten ja nuorten määrä on laskenut hitaasti, mutta tasaisesti.
- Sosiaalipalvelujen asiakasmäärä on ollut kasvussa vuoden 2024 loppua kohti eri palvelutehtävissä Jokelan postinumeroalueella. Asiakasmäärät alueella ovat kuitenkin pienehköjä Jokelan toimipisteen tarjoamien palvelujen, kuten sosiaalityön ja -ohjauksen osalta. Asiakkaan asiointimäärät, -tavat ja toimipaikat ovat tietoa, jota ei vielä ole saatavilla.
- Äitiys- ja lastenneuvolan sekä suun terveydenhuollon osalta vuonna 2024 noin puolet Jokelan postinumeroalueen asukkaiden (R10) käynneistä ovat muissa Keusoten toimipisteissä Jokelan toimipisteen sijaan. Vastaanottopalveluissa luku on yli 75 %.
- Jokelan toimipisteellä ei ole jatkuvaa lääkäripalveluja. Suun terveydenhuollon toimipisteessä toteutuvat palvelut lakkasivat 12/2024. Suun terveydenhuollon koululaisten liikkuva palvelu jatkuu.
- Suunterveyden ja neuvolapalvelujen osalta Jokelan postinumeroalueen asukkaiden asiointi Jokelan toimipisteellä on vähentynyt vuoden 2024 lopulla. Vastaanottopalveluissa Jokelan postinumeroalueen asukkaiden aikuisväestön palvelutarve on hieman kasvanut. Käynnit vastaanotoilla ovat lisääntyneet erityisesti Hyrylän ja Hyvinkään vastaanotoilla.
- Jokelan postinumeroalueella on hieman suurempi osuus omatoimiasiakkaita verrattuna koko Keusoten alueeseen.

Jokelan pilotti – lääkäri ja hoitaja vastaanotot

- Henkilöstöresurssin vähennys: Sote-yksikköpilotista riippumatta vastaanottopalvelujen omatiimalliin siirryttäessä tasattiin hoitajien ja lääkärien resursseja vastaamaan HVA:n eri toimipisteiden todellista kysyntää ja hoidon tarvetta. Aikaisemmasta Jokelan terveysaseman hoitajista yksi siirrettiin pois Jokelan tiimistä
- Samalla tavalla kuin on arvioitu lääkäreiden ja sairaanhoitajien työnjaon perusteita, arvioitiin omatiimitoimintaan siirryttäessä myös sairaanhoitajien ja lähihoitajien työnjakoa. Lähihoitajien potilasvastaanottoja lisättiin ja sen vuoksi myös Jokelassa lähihoitajalla on merkittävä rooli potilaiden kohtaamisessa.
- Jokelan sote-yksikkö pilotin alkaessa vastaanottopalvelujen omatiimitoimintaan siirtymistä priorisoitiin ja vähemmälle huomiolle jäi sote-yksikön integrointi sote-keskusten toimintaan, jolloin Jokelan hoitajat jäivät hoitamaan vanhojen mallien mukaisesti väestöä ilman riittävää sote-keskusten tukea. Tilannetta on korjattu vuoden 2025 aikana hiljalleen.
 - Hoidon tarpeen arvio on vaativaa työtä, jonka perusteella annetaan ohjausta ja neuvontaa, hoito toteutetaan, hoidon valmistelu aloitetaan ja/tai varataan aika sopivalle ammattilaiselle. Hoidon tarpeen arvioinnista vastaavat sairaanhoitajat ja mielenterveyspalveluissa työikäisten asiakasohjaus. Mitä pienempi yksikkö on, sitä suurempi osuus työpanoksesta kuluu HTA:n vastaanottotyön kustannuksella. Työntekijöillä on ollut vaikea hahmottaa, että he ovat toiminnan liikkuva osuus ja kaikkea totuttua työtä ei voida enää tehdä samoissa tiloissa. Työntekijät ovat tilojen osalta tukeutuneet mm Kellokosken ta:n tiloihin.
 - Lääkäriyön kohdentaminen suunnitellusti ja analyttisesti sote-yksikön potilaille on toteutunut vain osittain ja valtaosa käynneissä on kohdistunut diabeteslääkärille
- Pilotissa on ollut vaikeaa tunnistaa niitä avosairaanhoidossa asioivia pitkäaikaissairaita, jotka eivät todellisuudessa kykene käyttämään sote-keskusten palveluja.
- Kausirokotukset on toteutettu Jokelan sote-yksikössä.
- Jokelalaiset eivät juurikaan ole valinneet muita sote-keskuksia vaan käyvät lääkärivastaanotoilla Hyrylässä, kuten olivat tottuneet käymään ennen pilottia
- Roidu järjestelmän kautta kerättävän asiakaspalautteen perusteella asiakaskokemus on parantunut. Todennäköisesti muutos ei ole sote-yksikköön sidonnainen vaan omatiimimalliin sidonnainen.

Suun terveydenhuolto

- Keusote joutui luopumaan Jokelan sote-yksikön tiloissa toteutettavasta hammashoidosta vuoden 2024 lopussa. Päätös oli palvelujohtajan ja perusteena potilasturvallisuus.
- Jokelan kaikki hammashoitoyksiköt ovat ylittäneet käyttöikänsä. Osa hoitoyksiköistä jouduttiin asettamaan syksyn -24 aikana käyttökieltoon niiden aiheuttamien potilasvahinkojen ja vaaratilanteiden vuoksi. Loppuja yksiköitä ei voinut enää huoltaa ja riski uusista potilasvahingoista oli todennäköinen. Uusien hammashoitoyksiköiden hankintaan ei ollut määrärahoja ja tilat oli kesällä 2024 irtisanottu 1.1.25 alkaen.
- Hammashoitoauton teknisiä ratkaisuja ja toimintamallin suunnittelua edistettiin aktiivisesti valtuustopäätöksen jälkeen. Oletus siitä, että HVA:n hankintayksikön kanssa edistettävä hammashoitoauton kilpailutus ja toiminnan aloitus olisi saatu vuoden loppuun valmiiksi, oli realistinen. Hankintayksikön ruuhkautumisen vuoksi tämä ei kuitenkaan toteutunut.
- Arvioitiin, että hammashoitoauto saataisiin kentälle maalis-huhtikuussa -25. Kilpailutuksen tarjousten perusteella valittiin edullisin kriteerit täyttänyt tuottaja. TP 2024 valmistuttua todettiin, että HVA:n alijäämän kattamiseksi tarvitaan merkittäviä lisäsäästöjä. Hammashoitoauton hankinta keskeytettiin, koska liikkuvan yksikön hinnalla pystytään kattamaan kolmen kiinteän hammashoitoyksikön kiinteät kulut.
- Yhteenvedona olemme käytännössä edistäneet valtuuston palvelujen verkostopäätöstä ja olemme joutuneet aikaistamaan sote-yksikön tiloissa tapahtuvan hammashoidon päättymistä pakottavista syistä. Edelleen Jokelassa koululaisten sth tarkastukset ja pienet hammashoidon toimenpiteet toteutetaan kouluilla pop-up yksiköiden avulla.

Jokelalaisten asiakaskokemus

Vastaanottopalvelujen palautteet

- 1-9/2024 suun terveydenhuollon palautteita oli 1 096 palautetta ja näiden suositteluindeksi (NPS) oli **72**
- 10-12/2024 ja 1-3/2025 palautteita oli 662 ja suositteluindeksi **69**
- Palautejärjestelmä ei mahdollista jokelalaisten erottamista silloin, kun he asioivat muissa sote-keskuksissa

Suun terveydenhuollon palautteet

- 1-9/2024 suun terveydenhuollon palautteita oli 254 kpl ja näiden suositteluindeksi (NPS) oli **37**
- 10-12/2024 oli 62 ja suositteluindeksi **56**
- On syytä huomioida, että vuoden 2025 aikana jokelalaiset aikuiset ovat saaneet tarvitsemansa sth palvelun muissa sote-keskuksissa, ei Jokelassa.

- Neuvolapalveluista ei ole Jokelan laitteilla tullut palautetta 2024 - 2025
- Asiakaskokemukseen vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan kokonaiskehittäminen liittyen mm. sth jonopurkuun, omatiimimallien kokonaistoimintaan, puhelinliikenteen palveluihin ja sähköisen asiainnin kehittämiseen.
- 25.3.2025 avattu CHAT-palvelu on saanut käyttäjiltään erittäin positiivista palautetta. Jokelalaisia ei näistä palautteista voida erikseen tunnistaa

Neuvolapalvelut

- Neuvolapalvelut toteutetaan sote-yksikön tiloissa raskaana oleville, vastasyntyneille ja alle 1-vuotiaille lapsille.
- Sote-yksikössä toteutuu neuvolapsykologin ja nuorisoaseman palvelut.
- Muuta neuvolatoimintaa tarjotaan joko Hyvinkään sote-keskuksen Renton tiloissa tai Järvenpään sote-keskuksessa (JUST).
- Pilotin esille nostamia huomioita:
 - Asiakkaila oli alkuun vaikeuksia löytää uusiin tiloihin ja palvelujen supistamisesta Jokelassa tuli negatiivista palautetta. Toisaalta positiivista palautetta on tullut siitä, että neuvolapalveluja on edelleen kylällä.
 - Lapsiasiakkaiden näkökulmasta odotustiloilla on suurempi merkitys ja nyt niiden osalta on ollut puutteita
 - Työntekijöiden näkökulmasta yhteiskäyttöisten huoneiden käyttö on vaatinut totuttelua samoin kahden toimipisteen välinen liikkuva työnkuva

Muut sote-yksikön palvelut

- **Lähineuvonta** ei ole toteutunut, koska sopivaa tilaa toimintaan ei Jokelasta ole löytynyt. Järjestöjen kanssa ei ole myöskään aktiivisesta yrittämisestä huolimatta syntynyt yhteisiä tilaisuuksia/ tekemistä myöskään.
- **Kausirokotukset** on toteutuneet sote-yksikön tiloissa suunnitelman mukaisesti
- **Apuvälineiden palautus** järjestettiin alkuun sote-yksikön tiloihin. Palvelusta luovuttiin vartioinnin päättyessä
 - Apuvälineitä ei käsitelty ohjeiden mukaisesti ja pahimmillaan asiakkaat ottivat likaisia palautettuja välineitä käyttöönsä. Palautusten määrää analysoitiin ja seurannan perusteella apuvälineitä palautetaan harvakseltaan pienten t:n tiloihin. Tämän perusteella apuvälineiden palautustoiminta on keskitetty sote-keskuksiin ja Hyvinkään sairaalamäelle.
 - Apuvälineiden palautuksen keskittäminen tuo säästöä logistiikkakuluihin.
 - Apuvälinepalautusten varmistamiseksi suunnitteilla on joitakin kertoja vuodessa järjestettävä liikkuva apuvälineiden keräystoiminta.

Tuusulan kunta

Jokelan terveysasemalla toteutettava sosiaali- ja terveystalveluiden pilottihanke etenee lähiaikoina palveluiden käynnistymiseen. Tiloista osa on jo vuokrattu uusille toimijoille, mutta vapaita tiloja on vielä jäljellä. (julkaisu 19.12.24)

- Osoitteessa Opintie 1 sijaitsevia vuokrattavia tiloja on kahdessa kerroksessa yhteensä noin 1 000 m². Alakerran tiloista jo 90 % on vuokrattu, sen sijaan yläkerran noin 200 m²:n kokoiset tilat ovat vielä vapaina uusille toimijoille. Toisen kerroksen huonetilat ovat kooltaan noin 12–22 m². Huoneet ovat äänieristettyjä, ja lähes kaikissa huoneissa on vesipiste.
- Osassa tiloja kunta tekee kevyttä pintaremonttia ennen toiminnan alkamista.
- Vuoden 2024 loppuun mennessä tehtyihin ja valmistelussa oleviin vuokrasopimuksiin liittyvät palvelut käynnistyivät kiinteistössä vuoden 2025 alkupuolella, ensimmäiset jo tammi-helmikuussa.
- Tilanne 9.4.25: Tuusulan kunta on vuokrannut tiloja mm SPR:n osastolle, Fysioterapeutille, Hierontapalveluja tuottavalle yrittäjälle sekä Eläinklinikkatoimintaan.
- Tiloja on edelleen paljon tyhjillään.

Pilotin kokemusten yhteenveto 10/24 – 3/25

Vahvuudet

- Kokeilu käynnistettiin monista haasteista huolimatta ja tilat remontoitiin sote-yksikön tavoitteen mukaisesti
- HVA:n asettamat tilavuokra-, vartiointi- ja siivouksen kulusäästöt saavutettiin
- Kunta löysi vapautuneisiin tiloihin vuokralaiset → Useat toimijat tarjoavat hyvinvointipalveluita entisen terveysaseman tiloissa
- Huoneiden monikäyttöisyyden varmistamiseksi työntekijät saivat kannettavat henkilökohtaiset tietokoneet ja puhelimet, mikä sujuvoittaa työtä

Heikkoudet

- Tilojen maksimaalinen yhteiskäyttö haasteellista eri tyyppisiin palveluihin, käytössä ei ole yhteisiä kirjaamisen tai muun kuin asiakasvastaanoton tiloja.
- Visio siitä, että sote-yksikön taustalla toimii laajempi sote-asema, jonka avulla pienen yksikön henkilöresurssien riittävyys voidaan turvata esimerkiksi sairastapauksissa ei ole täysin toteutunut → Vanhoista toimintavoista on vaikea luopua
- Toimitilan kokonaisjohtamisen puutteen vuoksi sote-yksikön Keusoten toimijat ovat edelleen omissa silloissaan, eikä yhteistyön mahdollistamia säästöpotentiaaleja ole juurikaan hyödynnetty
- Kunnan tiloissa olevilla vuokralaisilla ja Keusoten toimijoilla ei käytännössä ole muodostunut yhteistyötä

Mahdollisuudet

- Omatiiimimallin jatkokehittäminen (esim. kehittää mallia niin, että selkeästi rajatulle riskiryhmälle nimetään omatiimin lisäksi selvästi omalääkäri → selkeytetään sote-yksikön palvelujen kohderyhmän tunnistamista
- Aineiden – ja tarvikkeiden tilaus-, logistiikka- ja varastokäytäntöjen yhtenäistämisessä on potentiaalia säästöjen saavuttamiseksi
- Valmistelussa oleva asetus Kelan yli 65 v lääkärikulujen korvauskäytännöistä – löytyisikö ammatinharjoittajia vapautuviin tiloihin ja yhteistyöhön HVA:n kanssa ?

Uhat

- Keusoten hankintayksikön pienuus
- Tavoiteltu toiminta ei ole vaihtoehtokustannusten näkökulmasta mielekästä toteuttaa. (esim. liikkuvan hammashoitoauton todelliset kustannukset osoittautuivat odotettua suuremmiksi – vastaa kolmea kiinteän hammashoitoyksikön kiinteitä kuluja)
- Tavoiteltu järjestötoiminta ei toteudu lähipalveluna, järjestötoimijat eivät ole kiinnostuneet tilojen vuokraamisesta
- Useat samanaikaiset isot hankkeet ja säästötoimenpiteet hajauttavat toiminnan fokusta (mm. pilotin käynnistyessä oli meneillään jo kehitetyn omalääkärimallin käyttöönotto, jolloin varsinkin lääkäriyön suunnittelussa pilotin erityistarpeita ei pystytty huomioimaan riittävästi)

Kiitos!

KEUSOTE
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue